

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ З АНТИЧНОЇ ЛАНДШАФТНОЇ АРХЕОЛОГІЇ

31 серпня — 3 вересня 2003 р. у м. Орхус (Данія) відбулася міжнародна наукова конференція «Chora, catchment and communications. The present state and future prospects of landscape archaeology in the Black Sea region» («Хора, територія і комунікації. Сучасний стан та майбутні перспективи ландшафтної археології Чорноморського регіону»). Вона була присвячена актуальним питанням сучасних теоретичних, методичних і практичних засад щодо вивчення взаємодії природи й античного суспільства на прикладі «археологічних ландшафтів» сільських територій давньогрецьких держав (переважно Надчорноморщини).

Ініціатором скликання цього наукового форуму виступив Центр дослідження Чорного моря при Орхуському університеті (м. Орхус, Данія). Велику роботу з ретельної підготовки та успішного проведення конференції здійснив її Оргкомітет у складі: Пія Гулдагер Більде — професор, директор Центру, Лізе Ханнестад — професор Інституту археології Орхуського університету, Володимир Столба — професор Центру, Сіне Тофт Йенсен — академічний секретар Центру.

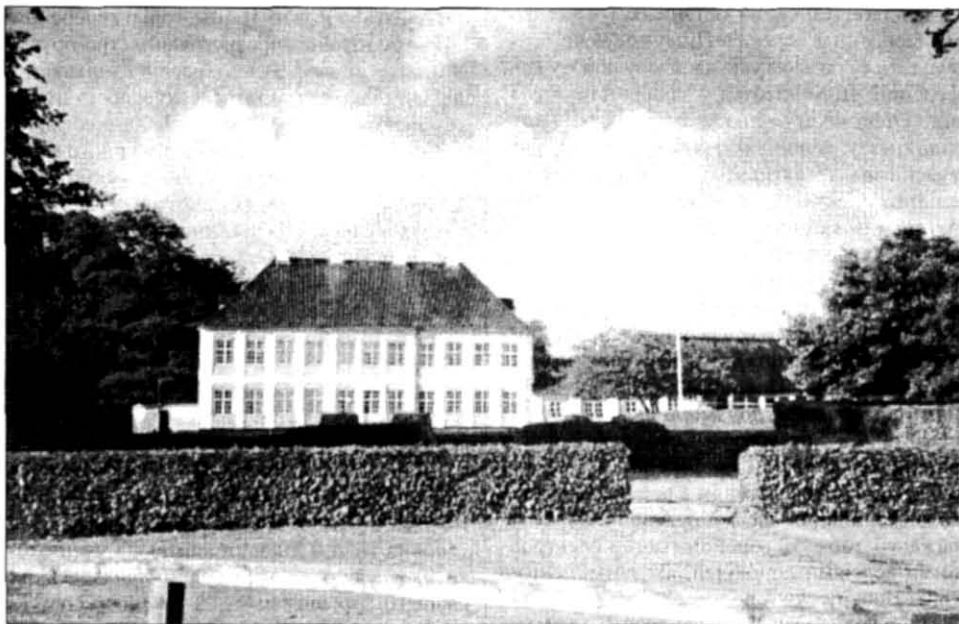
У роботі конференції взяли участь провідні вчені-антикознавці з Данії, Франції, Нідерландів, Німеччини, Великобританії, України, Росії та США. На врочистому відкритті конференції 31 серпня з привітанням до її учасників звернулася пані П. Гулдагер Більде. У своєму вступному слові вона стисло охарактеризувала останні досягнення в дослідженні грецької хори, підкреслила важливість її вивчення як невід'ємної та складової частини античного поліса, зосередила увагу присутніх на актуальності аспекту цієї проблематики, що був вибраний для теми конференції, та ознайомила з програмою її роботи.

Далі протягом 4 напружених робочих днів на 8 засіданнях конференції було заслухано та ретельно обговорено 14 окремих наукових доповідей, а саме: Дж. Бінтліф (*Лейден*) «Погляд: від традиції інтенсивних розвідок в материковій Греції до економічного і еколо-

гічного розуміння хори класичного полісу в його соціальному контексті»; С. Алкок (*Анн Арбор*) «Поселення «спеціального призначення» та їх контекст у ландшафті грецької хори»; П. Хейес (*Грентхем*) «Деякі міркування щодо «археології ландшафтів» з погляду перспектив розвідувальних досліджень»; Дж. Картер (*Остін*) «До порівняльного дослідження колоніальної хори: Захід і Схід»; С. Конрад (*Лейпциг*) «Археологічні розвідки на нижньому Дунаї: результати та перспективи»; А. Аврам (*Ле Манс*) «Хора Істрії та Каллатісу»; С. Охотников (*Одеса*) «Хора Тіри і Ніконію»; С. Крижицький (*Київ*) «Хора Ольвії (проблеми демографії, комунікації та ієрархії поселень»); С. Буйських (*Київ*) «Хора Ольвії Понтійської: основні етапи просторово-структурного розвитку»; В. Кутайсов (*Сімферополь*) «Хора Керкінїїди»; Г. Ніколасенко, Л. Марченко (*Севастополь*) «Хора Херсонеса Таврійського»; С. Саприкін (*Москва*) «Хора Боспорського царства: нові відкриття та проблеми»; О. Гаврилов (*Сімферополь*) «Антична Феодосія та її хора»; В. Зінько (*Керч*) «Хора Німфею». Шкода, що дуже цікава, виходячи з назви, доповідь, з якою мав виступити О. Шеглов (*Санкт-Петербург*) «Грецька хора: дефініція концепцій та об'єкт археологічного дослідження», автор зняв з розгляду.

Слід також зазначити, що, на превеликий жаль, з об'єктивних причин не всі учасники, заявлені в попередній програмі (зокрема, з Італії, Туреччини, Німеччини, України та Росії) змогли прибути на конференцію. Проте Оргкомітет і в цій ситуації знайшов удалий вихід — доповіді тих науковців, які не змогли взяти участь у конференції, були репрезентовані у стендовому варіанті (зокрема, доповідь С. Колтухова (*Сімферополь*) «Про покордоння Європейського Боспору і Скіфії в IV — перших десятиліттях III ст. до н. е.») або прочитані за авторів. Так, з повним текстом доповіді В. Кутайсова присутніх ознайомила Л. Ханнестад, а доповідь Г. Ніколасенко та Л. Марченка зачитав В. Столба.

Разом з тим треба зауважити, що дещо ско-

Маєток Сандб'єрг (Данія). Конференц-центр Орхуського університету

У перерві між засіданнями конференції (справа наліво): П. Гулдагер Більде, С.Ю. Саприкін, В.М. Зінько, С.Д. Крижицький, С.Б. Охотніков

рочена остаточна програма конференції дала змогу не тільки заслухати всі доповіді, а й усебічно й неспішно обговорити їх як у рамках заявленої теми, так і на фоні найновіших результатів археологічних досліджень сільських округів античних держав Північного Причорномор'я. При цьому відрадно зазначити, що з половиною доповідей на конференції виступали вітчизняні вчені, що, поперше, свідчить про неабиякий інтерес

європейських антикознавців до досліджень українських археологів, а по-друге, є переконливим фактом визнання їх пріоритетного доробку щодо вивчення сільських територій еллінських полісів, які виникли на берегах Понту Евксинського під час Великої Грецької колонізації. Про це неодноразово йшлося під час роботи конференції.

Завершилася конференція генеральною дискусією, яка відбулася під головуванням

П. Гулдагер Більде на останньому вечірньому засіданні 3 вересня. Підсумовуючи її результати та загалом усю насичену роботу конференції, Л. Ханнестад у заключному слові від Оргкомітету підкреслила важливість піднятих у доповідях проблем, подякувала учасникам за активну участь у гарячих і плідних дискусіях, які не вщухали між «теоретиками» та «практиками» античної ландшафтної археології та висловила упевненість, що вони не були марними й що всі питання, які були в центрі аналітичного і неупередженого обговорення в конференц-залі, відображатимуться в наступних наукових працях усіх учасників. Повністю погоджуючись з цими висновками, додамо лише одну суттєву деталь — незабаром Орхуський центр опублікує матеріали конференції в повному обсязі окремим виданням для широкого кола міжнародної громадськості. А до того часу всі бажаючі зможуть ознайомитися з електронними версіями доповідей, які розміщені на сайті Центру: www.pontos.dk.

Принагідно зазначимо навпроцуд продуману організацію роботи конференції та її неабияку дружню та творчу атмосферу, що панувала як під час планових засідань, так і в кулуарах, де активно обговорювалися животрепетні наукові проблеми. На наш погляд, успішна робота конференції, яка вирішувала нагальні питання взаємовідносин природи й античного суспільства, була обумовлена і самим місцем її проведення. Конференція проходила в старовинному приморському маєтку Сандб'єрг (який за заповітом останньої володарки Еллен Далі було передано Орхуському університету), в оточенні мальовничих осінніх пейзажів датської природи, під серпанком багатотисячох дубів і в'язів...

Не можна обійти увагою і те, що учасникам конференції була надана змога відвідати й найближчі до маєтку міста — Сенеборг та Аугустенборг, познайомитися з їх архітектурними пам'ятками та музеями. Ми побували також на місці відомої Дюббельської баталії, де

навесні 1864 р. датчани на чолі з генералом Герлахом героїчно протистояли австро-пруським загарбникам. Чудову, насичену цікавими подробицями та фактами екскурсію по згаданих місцях провела для нас Л. Ханнестад.

Датський Центр досліджень Чорного моря порівняно з іншими науковими установами Західної Європи, які вивчають античну історію та культуру Причорномор'я, ще дуже молодий. Він був заснований лише в 2002 р. Проте за цей вельми короткий час він уже зарекомендував себе як одну з дійових та енергійних інституцій щодо понятійської проблематики в європейській науці. Центр провів низку тематичних наукових конференцій з різних питань античної археології та культури Надчорноморщини, опублікував перший том багатотомного видання матеріалів розкопок широко відомої пам'ятки Панське-І у Північно-Західному Криму¹, установа в тісний діловий контакт з ученими-антикознавцями всіх причорноморських країн. Цікаво, що в найближчих планах датського Centre for the Black Sea Studies — спільна праця з українськими вченими над обробкою та підготовкою до друку матеріалів із розкопок останніх десятиріч північної частини Нижнього міста Ольвії.

Побажаймо ж Центру та всім датським колегам, які були причетні до його створення, а нині плідно працюють у ньому, успіхів у втіленні всіх науково важливих і цікавих задумів і творчих планів у життя. Одним з яскравих прикладів такого втілення й була проведена конференція.

¹ L. Hannestad, V.F. Stolba, A.N. Ščeglov (Eds.). Panskoye I. Vol. I. The Monumental Building U 6. Aarhus University Press, 2002. — 368 p., 191 pl. Рецензію див.: Археологія, 2003, № 4.

Одержано
07.10.2003

С.Б. БУЙСЬКИХ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОВЕДЕННЯ ІІ МІЖНАРОДНИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ «СОФІЙСЬКИХ ЧИТАНЬ»

27—28 листопада 2003 р. на базі Національного заповідника «Софія Київська» відбулися ІІ Міжнародні науково-практичні Софійські читання «Сакральні споруди у житті суспільства: історія і сьогодення». Конференція пра-

© І.С. МАРГОЛІНА, 2004

цювала за такою тематикою: охорона, реставрація та використання об'єктів культурної спадщини; архітектурна спадщина і сучасна забудова; сакральні споруди у світлі нових досліджень; духовний потенціал архітектурно-мистецької спадщини; східнохристиянське монументальне мистецтво в діалозі культур